

Súd: Okresný súd Nové Zámky
Spisová značka: 4C/119/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4414209914
Dátum vydania rozhodnutia: 04. 05. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Kornélia Harcsová
ECLI: ECLI:SK:OSNZ:2017:4414209914.7

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Nové Zámky sudkyňou Mgr. Kornéliou Harcsovou v spore žalobcov: 1/ E. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom H., J. XX, 2/ E. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom H., J. XX, 3/ J. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom H., J. XX, 4/ D. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom R., R. XXX, všetci v zastúpení: Mgr. Ľudovít Paulovič, advokát, so sídlom Lučenec, Martina Rázusa 19, IČO: 45 021 996, proti žalovaným: 1/ Fakultná nemocnica s poliklinikou Nové Zámky, so sídlom Nové Zámky, Slovenská 11/A, IČO: 17 336 112, 2/ KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group, so sídlom Bratislava, Štefanovičova 4, IČO: 00 585 441, v zastúpení JUDr. Felix Neupauer, advokát so sídlom Bratislava, Dvořákovo nábrežie 8/A, o náhradu nemajetkovej ujmy, takto

rozhodol:

I. Žalovaní v 1/ a 2/ rade sú p o v i n n í zaplatiť žalobcovi v 1/ rade sumu 15000,00 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, pričom v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká druhému z nich povinnosť plniť.

II. Žalovaní v 1/ a 2/ rade sú p o v i n n í zaplatiť žalobcovi v 2/ rade sumu 15000,00 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, pričom v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká druhému z nich povinnosť plniť.

III. Žalovaní v 1/ a 2/ rade sú p o v i n n í zaplatiť žalobcovi v 3/ rade sumu 10000,00 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, pričom v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká druhému z nich povinnosť plniť.

IV. Žalovaní v 1/ a 2/ rade sú p o v i n n í zaplatiť žalobcovi v 4/ rade sumu 10000,00 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku, pričom v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká druhému z nich povinnosť plniť.

V. Žalobca v 1/ rade má právo na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

VI. Žalobca v 2/ rade má právo na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

VII. Žalobca v 3/ rade má právo na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

VIII. Žalobca v 4/ rade má právo na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

IX. Žalovaní v 1/ a 2/ rade sú p o v i n n í zložiť na účet správcu systému súdny poplatok za žalobu v sume 1632,00 eur do troch dní po právoplatnosti rozsudku, pričom v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká druhému z nich povinnosť plniť.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobcovia žalobou zo dňa 09.05.2014 sa domáhali od žalovaných náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 15000,00 eur pre žalobcov v 1/ a 2/ rade, vo výške 10000,00 eur pre žalobcov v 3/ a 4/ rade. Žalobcovia odôvodnili svoj nárok tým, že všetci sú blízki príbuzní S. E., ktorý dňa 18.11.2012 zomrel na následky dopravnej nehody. Rozsudkom Okresného súdu Galanta pod sp. zn. 3T/144/2013 bol E. J. uznaný vinným z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1/, 2/ písm. a) Trestného zákona s odkazom na § 138 písm. h) Trestného zákona. V rámci tohto konania bol prijatý jednoznačný záver, že smrť S. E. je v príčinnej súvislosti s porušením povinností vodiča E. J., ktorý v čase dopravnej nehody bol zamestnancom žalovaného v 1/ rade a dopravnú nehodu zapríčinil ako vodič v súvislosti s výkonom jeho pracovnej činnosti. E. J. riadil sanitné pohotovostné motorové vozidlo značky Volkswagen 2,5 Resusti, EČ: F ktoré vozidlo bolo povinne zmluvne poistené u žalovaného v 2/ rade a vzťahovala sa naň poisťovňa zmluva č. 3550019969. V súvislosti s touto dopravnou nehodou bola u žalovaného v 2/ rade zaevidovaná poisťovňa udalosť, v rámci ktorej bolo poskytnuté plnenie vo výške 2444,39 eur na náhradu nákladov spojených s pohrebom.

2. Svoj nárok odôvodnili najmä ustanoveniami § 11 a § 13 ods. 1/ až 3/ Občianskeho zákonníka ako aj § 4 ods. 2/ a § 15 ods. 1/ zák. č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, v ktorom je uvedený rozsah poistenia a smernicami Rady 72/166 EHS 90/233 EHS. S použitím eurokonformných výkladov pojmov - náhrada škody a škoda na zdraví, v uvedených ustanoveniach mali žalobcovia za to, že za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa považuje a s prihliadnutím samotného účelu povinného zmluvného poistenia sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma, spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody, za ktorú možno priznať náhradu peňažnou formou, podľa ustanovenia § 13 ods. 2/ a 3/ Občianskeho zákonníka, ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2/ písm. a) zák. č. 381/2001 Z. z. a takáto náhrada spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu, spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

3. Žalobcovia v 1/ a 2/ rade sú rodičmi zomrelého S. E., žalobca v 3/ rade je jeho sestrou. Pokiaľ ide o žalobcu v 4/ rade, tento bol ku dňu smrti S. E., jeho stálou partnerkou a žili v pomere druha a družky. Porušením práva na život zomrelého S. E. došlo k nedovolenému zásahu do práva na súkromie všetkých tých osôb, ktoré tvorili rodinu a medzi ktorými existovali pozitívne, sociálne, morálne, citové a kultúrne vzťahy. V dôsledku značne nepriaznivého dopadu tragédie, ktorá postihla najbližších príbuzných na ich psychiku a celkový zdravotný stav s tým, že smrť S. E. najsilnejším možným spôsobom zasiahla do ich osobnostných práv. Čo sa týka pasívnej legitímácie žalovaného v 2/ rade, resp. rozsahu poistenia zodpovednosti za škodu, a teda toho, či možno za škodu na zdraví považovať aj nemajetkovú ujmu, žalobcovia poukázali na rozsudok Európskeho súdneho dvora z 24.10.2013 U. sp. zn. C-22/12, kde právny zástupca žalobcov sa konkrétne odvolával na body 49, 50, 54 a 55 tohto rozhodnutia, majúc za to, že žalovaný v 2/ rade je v konaní pasívne legitimovaný a žalovaná výška náhrady nemajetkovej ujmy zodpovedá intenzite zásahu do práva na ich súkromný život a prežívaným útrapám, najmä keď porovnávajú nimi uplatnený nárok na výšku náhrad priznávanú v iných konaniach verejne činným osobám za výrazne menej vážne a intenzívne zásahy do osobnostných práv. Potom s porovnaním s týmto dopadom straty blízkej osoby v dôsledku jej smrti je určite hodný ohodnotenia aspoň vo výške požadovanej žalobcami.

4. Žalovaný v 1/ rade so žalobou nesúhlasil, považoval ju za neopodstatnenú. Namietal, že S. E. v čase dopravnej nehody, prechádzal po ceste mimo priechodu pre chodcov vzdialeného asi 10 m, v stave opitosti stredne ťažkého stupňa, po vozovke prechádzal šikmo, teda nie kolmo ako to predpisuje zákon a smeroval ku krčme Corgoň. Zo znaleckého posudku vypracovaného v trestnom konaní bolo zrejmé, že hladina alkoholu 1,57 promile spadá podľa všeobecného pomocného rozdelenia do pásma označovaného ako stredne ťažký stupeň opitosti (od 1,50 do 1,99 promile). Pri takomto stupni alkoholického ovplyvnenia bývajú už plne rozvinuté príznaky opitosti tak psychickej ako aj sensorickej a motorickej sfére. Vyskytuje sa eufória, veselosť, bezstarostnosť, podceňovanie vonkajšieho nebezpečenstva, resp. už neuvedomovanie si ho, často dochádza k preceňovaniu vlastných síl a možností, môžu sa objaviť poruchy priestorového videnia so zlým a nesprávnym odhadom vzdialenosti, najmä však spomalenie telesných reakcií na mozgové podnety s predĺžením reakčnej doby

s relevantným oneskorením reflexov na vonkajšie vizuálne a akustické podnety s nesprávnymi reakciami na eventuálne hroziace nebezpečenstvo. Ďalej namietal, že žalobcovia v 1/ a 2/ rade nadštandardný vzťah rodičov a ich syna nijak neprecizovali ani nepreukázali. Žalobcovia sa nedomáhali primeraného zadosťučinenia vo forme ospravedlnenia zo strany žalovaného v 1/ rade, ale ihneď sa domáhali nemajetkovej ujmy.

5. Vo svojom vyjadrení z 08.08.2014 žalovaný v 1/ rade poukázal na to, že vodič p. J. svojmu živobytíu potrebuje disponovať vodičským preukazom, preto bolo jeho prioritným záujmom, uzavrieť dohodu o vine a treste, pričom zodpovednosť S. E. nebola v trestnom konaní bližšie skúmaná, nakoľko voči osobe, ktorá zomrela, sa trestného konanie nevedie. Vodič urýchlene prepravoval transfúzny prípravok a neúmyselne zrazil S. E., ktorý prechádzal cez vozovku mimo priechodu pre chodcov, šikmo smerom ku krčme v stave stredne ťažkého stupňa opitosti, pričom asi v čase dopravnej nehody zo svojho mobilného telefónu telefonoval alebo písal krátku textovú správu. Z týchto dôvodov žiadal žalovaný v 1/ rade, aby súd žalobu voči nemu v plnom rozsahu zamietol.

6. Žalovaný v 2/ rade so žalobou taktiež nesúhlasil, namietal, že v tomto konaní nie je pasívne legitimovaný. V zmysle § 4 ods. 2/ zák. č. 381/2001 Z. z. vyplýva, že nároky z titulu zásahu do ochrany súkromia predmetný zákon nepokrýva, a teda nemôže byť daná zodpovednosť žalovaného v 2/ rade za žalobcami uplatňovaný nárok, ktorý je nesprávne právne kvalifikovaný ako škoda na zdraví v širšom ponímaní. Žalovaný v 2/ rade nesúhlasil ani s právnym názorom žalobcov a ich extenzívnym výkladom ustanovenia § 4 ods. 2/ písm. a) zák. č. 381/2001 Z. z. Z uvedeného zákonného ustanovenia je zrejmé, že poistenie sa týka poistenia zodpovednosti za škodu, a nie poistenia zodpovednosti za nemajetkovú ujmu. Pasívna legitímácia poisťovne nemôže byť daná, ak predmet konania tvorí právo na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2/ Občianskeho zákonníka, ktoré si žalobcovia uplatňujú titulom plnenia z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Poukazujúc na smernicu 2009/103/ES má za to, že je na členskom štáte, akými princípmi si bude riadiť odškodnenie zásahu do zdravia človeka. Podľa vnútroštátnej úpravy SR sa škoda na zdraví alebo pri usmrtení odškodňuje nárokmi uvedenými v § 444 až § 449 Občianskeho zákonníka, pričom iné nároky už nie sú nárokmi z titulu náhrady škody na zdraví, resp. pri usmrtení (teda ani náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 11 a nasl. nie je nárokom z titulu na zdraví). Poukázal zároveň na rozhodnutie Európskeho súdneho dvora vo veci E. sp. zn. C-152/84. Rozhodnutie Európskeho súdneho dvora vo veci U. sp. zn. C-22/2012 je záväzný len medzi stranami tohto sporu a vzhľadom na odlišné rozhodné právo, ktoré je aplikovateľné v danej veci ho nemožno použiť ako argumentáciu v tejto právnej veci. Poukázal na rozhodnutie NS SR R 61/2008, kde najvyšší súd vyslovil, že príčinná súvislosť nie je daná vtedy, ak poškodenie zdravia priamo nesúvisí s dopravnou nehodou. Mal za to, že nárok voči žalovanému v 1/ rade nie je sporný, ale so žalovaným v 2/ rade netvorí procesné spoločenstvo, t. z. že súd sa musí vysporiadať s nárokom voči oboj žalovaným.

7. Žalovaný v 2/ rade namietal aj pasívnu solidaritu v predmetnej veci so žalovaným v 1/ rade s tým, že zo zákona 381/2001 Z. z. nevyplýva ani jeden zo spôsobov, ktorý by zakladal pasívnu solidaritu, ustanovenia § 15 predmetného zákona iba umožňuje poškodenému uplatniť nárok na náhradu škody voči škodcovi, aj voči poisťovateľovi, pričom však ide o dva samostatné nároky poškodeného voči subjektom a voči každému z iného právneho dôvodu. V tomto konaní by mali mať žalovaní postavenie samostatných spoločníkov.

8. Súd vykonal výsluchom strán, ako aj svedkov C. E., W. U. a R. Z. a oboznámením sa s nasledovnými listinnými dôkazmi a to: žalobou, plnomocenstvami, rozsudkom OS Galanta sp. zn. 3T/144/2013-236 zo dňa 25.10.2013, rodným listom žalobcu v 3/ rade, rodným listom S. E., úmrtným listom S. E., vyjadrením žalovaného v 1/ rade z 11.06.2014, všeobecnými poisťovacími podmienkami Allianz - Slovenská poisťovňa, vyjadrením žalovaného v 2/ rade z 18.06.2014, oznámením o poistnom plnení z 15.07.2013, ako aj z 27.09.2013, vyjadrením žalovaného v 1/ rade, návrhom na pribratie vedľajšieho účastníka z 11.07.2014, ako aj zo 06.08.2014, vyjadrením žalovaného v 2/ rade zo 16.01.2015, uznesením o zastavení konania z 11.03.2015, odvolaním, vyjadrením k odvolaniu, uznesením Krajského súdu v Nitre sp. zn. 5Co/385/2015-103 zo dňa 31.03.2016, doručeným 01.08.2016, návrhom na priznanie trov konania zo strany žalovaného v 1/ rade z 26.08.2016 spolu s podacím hárkom, vyjadrením Ministerstva financií SR z 31.05.2016, návrhmi na doplnenie dokazovania zo strany žalobcov zo 06.02.2017, návrhmi na doplnenie dokazovania zo strany žalovaného v 1/ rade zo 14.02.2017, správou Slovak Telekom a.s. zo dňa 27.02.2017, vyjadrením žalovaného v 1/ rade z 31.03.2017 a zistil tento skutkový a právny stav:

9. Žalobca v 1/ rade, otec zomrelého S. E., uviedol, že 32 rokov syna vychovávali v harmonickom rodinnom prostredí, bol to ich prvorođený syn, šikovný chlapec. Bavilo ho varenie, bol dobrý kuchár, bol aj šéfkuchár v reštaurácii, uverejňovali mu recepty aj v Pravde. Potom sa zamestnal vo firme, kde spoznal družku, odsťahoval sa od nich a začal žiť v spoločnej domácnosti s družkou a jej tromi deťmi. S družkou mali dobrý život, ak mal voľno, tak ich navštevovali, pomáhal mu aj v domácnosti. V ten deň, keď sa stala nehoda, syn pracoval celý deň na stavbe a večer, keď išiel zo šenku, tak ho zrazil vodič sanitky. Syn po ťažkom dni na stavbe si možno dal k pivu aj niečo silnejšie, preto mu namerali alkohol v krvi. Po smrti syna sa im celý svet sa zrútil, celý čas na to musia myslieť, manželka dostala rok po nehode infarkt a je v čiastočnom invalidnom dôchodku. Syn nemal problémy s alkoholom, dali si k obedu dva deci vína. Hrával futbal za Šoporňu, chodieval v sobotu a v nedeľu po zápase na pivo. So synom mali veľmi dobrý vzťah, bol to jeho jediný syn.

10. Žalobca v 2/ rade, matka zomrelého S. E., uviedla, že pred smrťou syna nemala zdravotné problémy, neliečila sa na vysoký krvný tlak. Dňa 18.11.2013 dostala infarkt, cítila tlak na hrudi a potom skonštatovali, že mala 60% infarkt, na odporúčanie lekára začala navštevovať psychiatra, ktorého po nehode nenavštevovala, teraz chodí na kontroly so srdcom a je v čiastočnom invalidnom dôchodku. Okrem toho pracuje vo firme Würth na polovičný úväzok. Syn pracoval v jednej firme, kde sa zoznámil so žalobcom v 4/ rade a následne sa k priateľke presťahoval, keď zanikla firma, kde obaja pracovali, tak si našiel inú prácu. Bývali v Šoporni aj s družkou aj s jej tromi deťmi a bol živiteľ rodiny, vzájomne sa navštevovali aj sa stále navštevujú. Syn býval predtým u nich, potom sa presťahoval k priateľke. Jeho koníčkom bolo varenie, vypomáhal v reštaurácii, robil aj čašníka. Domov chodieval skoro každé dva týždne, a ešte aj na sviatky, alebo keď mal niekto sviatok, alebo keď bolo treba niečo doma pomôcť, v záhrade alebo pomôcť s drevom. Jeho záujmom bol futbal, ten hrával od detstva a v Šoporni hrával za miestny klub. Po smrti syna im žalovaný v 2/ rade vyplatil sumu 2400,00 eur titulom náhrady na pohreb, peniaze dostali poštou, a z Volkswagenu dostali sumu 500,00 eur ako finančnú kompenzáciu pozostalým.

11. Žalobca v 3/ rade, sestra zomrelého S. E., uviedla, že brat bol človek, ktorý miloval život, bol pracovitý, mal rád svoju prácu, hudbu, šport. Bývali spolu v rodičovskom byte. Mali dobrý vzťah s bratom, aj keď v pubertálnom veku sa pomenej stretávali, potom vychádzali veľmi dobre, neboli medzi nimi konflikty a neboli konflikty ani medzi rodičmi a bratom. Keď sa zoznámil so svojou družkou, tak sa často stretávali, oni bývali v prenajatom byte v rodinnom dome v Šoporni, aj s jej tromi deťmi, brat vlastné deti nemá. Mal aj predtým vzťah, ale ten trval len krátko. S družkou žili dobre, mali dobré vzťahy, chodievali aj na výlety, boli aj loďou so mnou na výlete, aj v ZOO, aj v Terchovej, kde brat chvíľu pracoval. Po smrti brata sa snažila, aby bola rodičom oporou, bála sa ako to oni zvládnu, ona bola asi veľmi nad vecou, nemala problémy v práci, pretože jej vyšli v ústrety, nemala ani zdravotné problémy.

12. Žalobca v 4/ rade, družka zomrelého S. E., uviedla, že stratila milovaného človeka, ktorý ju aj jej deti veľmi ľúbil, aj keď neboli jeho. Zoznámili sa v bývalej práci, potom chceli bývať spolu, tak mu povedala, nech príde bývať k nim. Nasťahovali sa do podnájmu, ktorý platil S., bolo to 315,00 eur mesačne. Po zániku pracoviska bola pol roka nezamestnaná, potom pracovala v Seredi v zlievarni, mala v roku 2014 srdcovú príhodu, teraz pracuje v Trnave v automobilke. Richard pracoval v 4-zmennej prevádzke, veľa spolu neboli, pretože pracoval dva dni ráno, dva dni na obed a dva dni v noci a potom mal dva dni voľno. Keď bol doma, tak išli na víkend k jeho rodičom, tam boli jeden deň, pol dňa alebo aj týždeň, keď mali dovolenku, alebo chodili na prechádzky do prírody. Keď mohol, tak šiel s kamarátmi na futbal alebo do krčmy, mával aj tri voľné víkendy do mesiaca, alebo aj po nočnej zvykol chodiť hrať futbal. Žili spolu 4 roky, staral sa o nich, všetky tri deti má školopovinné, v podstate živil rodinu. V ten deň, keď sa stala nehoda, pracovali na dome, potom ich odviezol do Smoleníc, a vie, že zháňal nejaké nástroje a potom išiel do krčmy, lebo jej písal, že je v krčme. Do krčmy chodil pešo alebo na bicykli, keď mal voľno na večer, pil pivo, keď bol s ňou dal si jedno alebo dve pívá, ona však s ním nie vždy chodila. Nevie koľko toho zvykol vypiť, niekedy mal náladu, ale nikdy nebol priveľmi opitý. S. zarábala asi 800,00 eur mesačne netto, jej príjem bol 400,00 eur, po jeho smrti by to asi nezvládla, ani finančne, pretože deti sú školopovinné a preto jej pomáhajú aj jeho rodičia a sestra. Spoločné dieťa neplánovali, pretože ona už mala tri deti.

13. Výsluchom svedkov bolo v konaní preukázané, že vzťah rodičov so synom bol výborný, zomrelý S. E. bol veselým dieťaťom, svedkyňa E. uviedla, že najviac jeho smrť zasiahla asi žalobcu v 2/ rade, pretože práve puto s matkou je najsilnejšie. Matka veľa plakala, uzatvárala sa do seba, čo malo za následok jej

zdravotné problémy. Aj sestra znášala smrť brata veľmi zle. Z výpovede svedkyne W. U. bolo taktiež potvrdené, že vzťah rodičov s nebohým S. bol nadštandardný, chodili spolu na dovolenky, boli súdržná rodina, kde S. ako jediný syn pomáhal svojim rodičom okolo domu, keď bolo treba. So smrťou S. sa dodnes nevedia vysporiadať, obaja to znášali veľmi zle, jeho matka mala po smrti syna vážne zdravotné problémy, ktorých následky pretrvávajú dodnes. Svedkyňa R. Z. preukázala harmonický vzťah rodičov k nebohému S., svedkyňa je sesternicou S. matky, takže sa stretávali pravidelne. Ani jeden zo svedkov nepotvrdil skutočnosť, že by nebohý S. bol závislý na alkohole alebo že by pravidelne a v nadmernom množstve konzumoval alkohol.

14. Žalovaný v 1/ rade zotrval na svojich predchádzajúcich vyjadreniach, pričom poukázal na tú skutočnosť, že pasívna legitímácia žalovaného v 2/ rade je daná, o čom svedčia rozhodnutia krajských súdov na Slovensku. Žalovaný v 2/ rade ako poisťovňa - poisťovateľ rizík má povinnosť plniť v zmysle ustanovenia § 15 ods. 1/ zák. č. 381/2001 Z. z., teda je daná jeho pasívna vecná legitímácia v konaní. V tomto prípade išlo o nešťastnú dopravnú nehodu, uplatňované nároky žalobcov mal už dávno uspokojiť žalovaný v 2/ rade. Čo sa týka krytia škôd spôsobených motorovými vozidlami, tieto škody budú kryté z povinného poistenia zodpovednosti za škodu.

15. Žalovaný v 2/ rade po vykonanom dokazovaní uviedol, že čo sa týka náhrady nemajetkovej ujmy, je podľa jeho názoru v spore sporná právna otázka pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v 2/ rade v konaní. Uviedol, že Najvyšší súd SR zohľadňujúc rozhodovacia činnosť aj Európskeho súdneho dvora, ako aj venujúc sa otázke možnosti priameho resp. nepriameho účinku smerníc a ich aplikovania vo vzťahu k žalovanému v 2/ rade ako k súkromnej právnickej osobe, nevystupujúc v pozícii štátu alebo štátom splnomocnenej organizácie, vo svojom rozsudku NS SR č. k. 3Cdo 301/2012 zo dňa 31.03.2016, v ktorom bola otázka pasívne vecnej legitímácie žalovaného týmto rozsudkom odmietnutá a v tomto rozsudku Najvyšší súd SR sa vysporiadal aj s otázkou eurokomfortného výkladu, ktorý má svoje limity a tými je práve vnútroštátna právna úprava, kde možnosti aj nepriamej aplikácie smerníc sú obmedzené základnými zásadami, ako sú zákaz retroaktivity alebo zásada právnej istoty. Zastával ten názor, že nemôže byť vykladané na ťarchu žalovaného v 2/ rade, že zákonodarca pri koncipovaní zákona o povinnom zmluvnom poistení v roku 2001 náhradu nemajetkovej ujmy pre pozostalých do tohto zákona neimplementoval a neurobil tak doposiaľ. Z uvedeného dôvodu mal za to, čo sa týka právneho posúdenia veci, že žalovaný v 2/ rade nie je pasívne vecne legitimovaný v sporoch obdobného druhu a z tohto dôvodu navrhol žalobu zamietnuť. V prípade, že by sa súd prvej inštancie nestotožnil s právnymi závermi rozhodovacej činnosti NS SR, čo sa týka výšky uplatnenej nemajetkovej ujmy, táto je na zvážení súdu a jej oprávnenosť resp. primeranosť výšky toto dôkazné bremeno zaťažovalo žalobcov. Ďalej poukázal v nadväznosti na uplatnenú výšku nemajetkovej ujmy na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci P. verzus SR, kde v dôsledku úmrtia dvoch maloletých detí pani P. došlo k úplnému rozvratu rodinného života, pričom Európsky súd ako primeranú považoval a prisúdil náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 12.500,00 eur za každé maloleté dieťa a v tejto súvislosti poukázal na to, že je potrebné zohľadniť toto rozhodnutie pri prípadnom určení výšky nemajetkovej ujmy najmä vo vzťahu k žalobcom.

16. Čo sa týka aktívnej legitímácie žalobcov v 1/ až 3/ rade, mal súd za preukázané rodným listom S. E. ako aj J. E., že žalobcovia v 1/ a 2/ rade sú rodičia zomrelého S. E. a žalobca v 3/ rade jeho sestrou. Žalobca v 4/ rade je podľa § 116 Občianskeho zákonníka osobou blízkou, ktorá žila s nebohým S. E. spolu trvale v domácnosti a spoločne uhrádzali náklady na svoje potreby.

17. Z rozsudku Okresného súdu Galanta sp. zn. 3T/144/2013 zo dňa 25.10.2013 bolo preukázané, že dňa 18.11.2012 o 19.33 hod v Obci Šoporňa po R. ulici, po ceste II/XXX viedol E. J. sanitné pohotovostné vozidlo z. Volkswagen 2.5 Resusti, EČ: F v smere od Serede na Šaľu rýchlosťou 70 až 80 km za hodinu, pričom na rovnom úseku cesty pred reštauráciou Corgoň prešiel do ľavého jazdného pruhu a prednou časťou vozidla zrazil sprava doľava po vozovke prechádzajúceho chodca S. E., nar. XX.XX.XXXX, tlačiaceho bicykel. Pri náraze utrpel chodec zranenia, ktorým na mieste podľahol. Za to bol E. J. uznaný za vinného z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1/, 2/ písm. a) Trestného zákona s odkazom na § 138 písm. h) Trestného zákona. Príčinou dopravnej nehody bolo porušenie zákonných povinností vodiča podľa ustanovenia § 4 ods. 1/ písm. a) a § 16 ods. 4/ zák. č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke.

18. Vodič sanitného vozidla v čase dopravnej nehody bol zamestnancom žalovaného v 1/ rade, ktorú skutočnosť nespochybnila žiadna zo strán, žalovaný v 1/ rade bol prevádzateľom motorového vozidla, ktorým bola spôsobená dopravná nehoda.

19. Žalovaný v 2/ rade vyplatil poistné plnenie v sume 46,62 eur za poskytnutie zdravotnej starostlivosti a sumu 2444,39 eur ako náklady spojené s pohrebom, čo je zrejmé z oznámení o poistnom plnení zo dňa 27.09.2013 a zo dňa 15.07.2013.

20. Z vyjadrenia žalovaného v 2/ rade bolo preukázané, že na motorové vozidlo EČ: F bola dňa 20.12.2005 u žalovaného v 2/ rade uzavretá poistná zmluva č. 3550019969 Poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla - Poistenie súboru motorových vozidiel s účinnosťou od 31.12.2005 na neurčito, ktorá je stále platná. Poistná udalosť zo dňa 18.11.2012 bola spoločnosti KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s., VIG riadne zaevidovaná.

21. Podľa ustanovenia § 11 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

22. Podľa ustanovenia § 13 ods. 1/ až 3/ Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie. Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby, alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

23. Podľa ustanovenia § 420 ods. 1/ až 3/ Občianskeho zákonníka, každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti. Škoda je spôsobená právnickou osobou alebo fyzickou osobou, keď bola spôsobená pri ich činnosti tými, ktorých na túto činnosť použili. Tieto osoby samy za škodu takto spôsobenú podľa tohto zákona nezodpovedajú, ich zodpovednosť podľa pracovno-právnych predpisov nie je tým dotknutá. Zodpovednosti sa zbaví ten, kto preukáže, že škodu nezavinil.

24. Podľa ustanovenia § 427 ods. 1/ a 2/ Občianskeho zákonníka, fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahovou tejto prevádzky. Rovnako zodpovedá aj iný prevádzateľ motorového vozidla, motorového plavidla, ako aj prevádzateľ lietadla.

25. Podľa ustanovenia § 428 Občianskeho zákonníka, svojej zodpovednosti sa nemôže prevádzateľ zbaviť, ak bola škoda spôsobená okolnosťami, ktoré majú pôvod v prevádzke. Inak sa zodpovednosti zbaví, len ak preukáže, že sa škode nemohlo zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno požadovať.

26. Podľa § 1 ods. 1/ zák. č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, tento zákon upravuje povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len "poistenie zodpovednosti") a zriadenie Slovenskej kancelárie poisťovateľov. Ak tento zákon neustanovuje inak, vzťahujú sa na poistenie zodpovednosti osobitné predpisy (§ 1 ods. 2).

27. Podľa § 4 ods. 1/ až 4/ zák. č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu, spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, uvedeného v poistnej zmluve. Poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu:

- a) škody na zdraví a nákladov pri usmrtení,
- b) škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou vecí,
- c) účelne vynaložených nákladov, spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písmen a, b a d, ak poisťovateľ nespĺnil povinnosti, uvedené v § 11 ods. 6 písm. a) alebo písm. b) alebo poisťovateľ neoprávnene odmietol poskytnúť poistené plnenie alebo neoprávnene krátil, poskytnuté poistné plnenie,
- d) ušlého zisku.

Poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil príslušným subjektom, uplatnené, preukázané a vyplatené náklady zdravotnej starostlivosti, nemocenské dávky, dávky nemocenského zabezpečenia, úrazové dávky, dávky úrazového zabezpečenia, dôchodkové dávky, dávky výsluhového zabezpečenia a dôchodky starobného dôchodkového sporenia, ak poistený je povinný ich nahradiť týmto subjektom. Poistený má právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu, podľa ods. 2 ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla, a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, ak tento zákon neustanovuje inak.

28. Podľa § 15 zák. č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi, a je povinný tento nárok preukázať.

29. Podľa článku 1 ods. 2 Smernice Rady 72/166/EHS, na účely tejto smernice "poškodený", znamená akúkoľvek osobu, oprávnenú na náhradu, pokiaľ ide o akúkoľvek škodu spôsobenú motorovými vozidlami.

30. Zo znenia Článku 3 ods. 1 Smernice 76/166/EHS vyplýva, že každý členský štát je povinný zabezpečiť, aby zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou vozidiel obvykle sa nachádzajúcich na jeho území bola pokrytá poistením. Rozsah krytia zodpovednosti a podmienky tohto krytia sa určia na základe týchto opatrení.

31. Podľa článku 1 ods. 1 Smernice Rady 90/232/EHS bez toho, aby bol dotknutý druhý pododsek článku 2 ods. 1 smernice 81/5/EHS, poistenie uvedené v článku 3 ods. 1 smernice 72/166/EHS bude pokrývať zodpovednosť za ujmu na zdraví, spôsobenú všetkým cestujúcim okrem vodiča, vyplývajúce z prevádzky vodiča.

32. Článok 3 Smernice 90/232/EHS, stanovuje, že táto zodpovednosť musí pokrývať zodpovednosť za ujmu na zdraví spôsobenú všetkým cestujúcim, okrem vodiča vyplývajúce z prevádzky vozidla.

33. V zmysle § 511 ods. 1/ Občianskeho zákonníka platí, že ak právnym predpisom alebo rozhodnutím súdu je ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté alebo ak to vyplýva z povahy plnenia, že viac dlžníkov má tomu istému veriteľovi splniť dlh spoločne a nerozdielne, je veriteľ oprávnený požadovať plnenie od ktoréhokoľvek z nich. Ak dlh splní jeden dlžník, povinnosť ostatných zanikne.

34. Uvedené ustanovenie upravuje tzv. pasívnu solidaritu, ktorá je vyjadrená termínom "spoločne a nerozdielne". Je charakterizovaná viacerými subjektmi na dlžníckej strane, ktorých povinnosťou je splniť dlh tomu istému veriteľovi spoločne a nerozdielne. Funkcia pasívnej solidarity spočíva vo väčšom zabezpečení pohľadávky veriteľa a uľahčení jej uplatnenia.

35. V zmysle § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z. (označeného ako "Priamy nárok poškodeného") náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať. Z toho vyplýva, že poisťovateľ vykonávajúci povinné zmluvné poistenie zodpovednosti má pri uplatnení nároku poškodeného na náhradu škody rovnaké právne postavenie ako osoba, ktorá škodu priamo spôsobila. Poškodený môže priamo od neho požadovať na súde alebo mimo neho náhradu škody (porovnaj aj Imrich M., Občiansky zákonník, Eurokodex, 2011, 2. diel, str. 2409). To však neznamená, že by z ustanovení zákona č. 381/2001 Z. z. bolo možné vyvodzovať pasívnu solidaritu poisteného a poisťovateľa. Pre účely preskúmvanej veci treba preto zdôrazniť, že súd nie je oprávnený uložiť žalovaným povinnosť splniť záväzok spoločne a nerozdielne iba na základe vlastnej úvahy a bez zákonnej legitímácie. To platí pre konštitutívne, ale aj pre deklaratórne rozhodnutia (porovnaj tiež "Veľké komentáre, Števček a kol., Občiansky zákonník II, C-H-Beck, 2015, str. 1760").

36. Ak je žalobcov alebo žalovaných v jednej veci niekoľko, koná každý z nich sám za seba (§ 75 ods. 1/ C. s. p.). Ak však ide o také spoločné práva alebo povinnosti, že sa rozsudok musí vzťahovať na všetky strany, ktoré vystupujú na jednej strane, platia úkony jedného z nich i pre ostatných (§ 77 ods. 1/ C. s. p.).

37. Ak je v občianskom sporovom konaní na jednej alebo oboch procesných stranách viacero strán, ide o ich procesné spoločenstvo (aktívne alebo pasívne). V závislosti od intenzity prepojenia jednotlivých strán v takomto procesnom spoločenstve so zreteľom na obsah ich vzájomného hmotnoprávneho vzťahu, prípadne spoločného vzťahu k tretím osobám, sa rozlišuje spoločenstvo samostatné (pri ktorom každý

spoločník vystupuje voči druhej strane samostatne) alebo nerozlučné (ktoré je charakterizované tým, že rozhodnutie sa vzťahuje na všetkých spoločníkov spoločne).

38. Pre posúdenie, či ide o samostatné alebo nerozlučné spoločenstvo, je rozhodujúca povaha predmetu konania vyplývajúca z hmotného práva. O nerozlučné spoločenstvo ide tam, kde hmotné právo neumožňuje, aby predmet konania bol prejednaný a rozhodnutý samostatne voči každému spoločníkovi. V danom prípade z právnej úpravy, ktorú treba aplikovať na vzájomný vzťah žalovaného v 1/ rade a žalovaného v 2/ rade (t.j. zo zákona č. 381/2001 Z. z.) nevyplýva, že by predmet konania nemohol byť prejednaný a rozhodnutý samostatne voči každému z nich. To znamená, že medzi žalovanými v 1/ a 2/ rade ide o pasívne spoločenstvo samostatných spoločníkov. Z toho dôvodu súd posudzoval nárok žalobcov voči oboj žalovaným tak, že ich zaviazal plniť každého z nich tak, že v rozsahu plnenia jedného zo žalovaných zaniká druhému z nich povinnosť plniť.

39. Z rozsudku Európskeho súdneho dvora vo veci U. sp. zn. C-22/12 zo dňa 24.10.2013 vyplýva, že článok 3 ods. 1/ smernice Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, článok 1 ods. 1/ a 2/ druhej smernice rady 84/5/ EHS z 30. decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 20005/14/ES z 11. mája 2005, a článok 1 prvý odsek tretej smernice Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990, o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poistného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.

40. Z rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 31.3.2016 sp. zn. 21Co 60/2015, a to najmä z bodu 26. a nasledujúce, vyplýva, že ako odvolaciemu súdu sú mu známe argumenty iných súdov o neexistencii pasívnej legitímácie poisťovní v konaniach o náhradu nemajetkovej ujmy (napr. rozsudok NS SR z 31.3.2016 č. k. 3Cdo 301/2012). Vo vzťahu k odlišnému právnemu názoru v iných súdnych konaniach a k obrane poisťovne, že vnútroštátne právo nezakladá povinnosť poisťovne nahradiť nemajetkovú ujmu z povinného poistenia, odvolací súd udáva, že po rozsudku Súdneho dvora vo veci Hassová C-22/12 by nemali byť pochybnosti o tom, že ak vnútroštátne právo priznáva právo na náhradu nemajetkovej ujmy pri usmrtení osoby prevádzkou motorového vozidla, tak, že štát musí zabezpečiť právnu úpravu o poistnom krytí takejto ujmy. V rovnaký deň súdny dvor rozhodol v inej veci, že toto poistné krytie štáty nesmú limitovať pod 1.000.000,- eur v prípade jedného škodového nároku (C 277/12 Drozdovs). Tiež odvolací súd poukázal na to v tomto svojom rozhodnutí, že sa rozhodne nestotožňuje s Ministerstvom financií SR, ktoré vo veci Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co 230/15 v liste č. MF/014548/2016-613 konštatuje, že Slovenská republika "takýto typ odškodnenia zatiaľ v civilnom práve zavedený nemá a "ak chceme chrániť pozostalých, a to nielen po dopravných nehodách, bolo by vhodné zaviesť podobný inštitút aj do slovenského civilného práva, avšak to je mimo pôsobnosti MF SR". Teda Ministerstvo financií SR neuznáva nemajetkovú ujmu na strane pozostalých pri ochrane osobnosti ako prostriedok ochrany pre pozostalé osoby. Odvolací súd naopak vyjadruje v tomto rozhodnutí presvedčenie o opaku, že slovenský právny poriadok priznáva pozostalým za zásah do súkromia usmrtením blízkeho človeka náhradu nemajetkovej ujmy. V bode 28. odôvodnenia rozsudku odvolací súd uvádza, že spornou právnou otázkou medzi súdmi Slovenskej republiky zostala otázka, či si Slovenská republika svoju povinnosť transponovať smernicu splnila. Ak je pravdou, že poisťovňa nemá zákonnú povinnosť kryť náhradu nemajetkovej ujmy, potom si SR svoju transpozičnú povinnosť nesplnila a vystavila sa tak žalobám osôb, ktorým súdy uložili povinnosť nahradiť nemajetkovú ujmu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. V bode 29. odôvodnenia rozsudku odvolací súd je však presvedčený, že pri aplikácii všetkých výkladových metód a nie len jednej izolovane je dôvodný záver, že slovenská právna úprava obsahuje povinnosť poisťovní z povinného zmluvného poistenia nahradiť aj nemajetkovú škodu na zdraví. V bode 31. odôvodnenia rozsudku považuje odvolací súd za dôležité, že ustanovenie § 4 odsek 2 písmeno a) / ZoPZ upravuje škodu na zdraví vo všetkých jej zložkách, zákonodarca teda nesledoval (explicitne nevyočítal) poistné krytie len niektorej zložky škody na zdraví napr. bolestné, stratu na zárobku, vecnú škodu a pod. Zakotvením poistného krytia, nielen niektorej zložky na zdraví, je opodstatnený názor, že pod škodou na zdraví treba zaradiť všetky jej zložky, tak v rovine majetkovej ako aj nemajetkovej. V bode 40. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu ustanovením § 4 odsek 1 a 2 zákona č. 381/2001 Z. z. sa do slovenského právneho poriadku implementovali ustanovenia smernice Rady 72/166 EHS o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia

zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, ako aj druhej smernice Rady 84/5/EHS o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel (v súčasnosti kodifikované v spoločnej smernici č. 2009/103/ES o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a kontrole plnenia tejto povinnosti).

41. Z rozsudku Najvyššieho súdu SR č. k. 3Co 301/2012 zo dňa 31.03.2016 bolo zistené, že najvyšší súd dovolanie zamietol a v tomto rozsudku poukázal pri posudzovaní otázky pasívnej legitímácie poisťovne, ktorá vystupovala za žalovaného v 2. rade, že sa stotožňuje s názorom súdu prvého stupňa, že pojem škoda v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z. nesubsumuje v sebe aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých a že táto náhrada nie je predmetom poistného krytia v zmysle § 4 odsek 2 písmeno a) uvedeného zákona, z ktorého dôvodu nie je poisťovňa v konaní pasívne legitímovaná. K tejto otázke pasívnej legitímácie poisťovní v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 13 a nasl. Občianskeho zákonníka, za zásah do ich osobnostných práv pozostalých spôsobený usmrtením blízkej osoby pri dopravnej nehode a jej krytia z povinného zmluvného poistenia, už bola v rozhodovacej činnosti NS SR riešená, a to uznesením zo dňa 20.4.2011 sp. zn. 4Cdo 168/2009 a z uvedeného rozhodnutia vyplýva záver o nedostatku pasívnej legitímácie poisťovne s poukazom na výklad ustanovenia § 4 odsek 2 písmeno a) zákona č. 381/2001 Z. z., v zmysle ktorého plnenie z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa nevzťahuje na nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúcej z § 13 odsek 2 OZ. Najvyšší súd v posudzovanej veci nezistil dôvody na odklon od názoru vysloveného najvyšším súdom vo vyššie uvedenom rozhodnutí, ktorý považuje za opodstatnený aj v prejednávanej veci. Predpokladom pre vyriešenie otázky pasívnej legitímácie poisťovne je posúdenie správnosti výkladu § 4 odsek 2 písmeno a) zákona č. 381/2001 Z. z. odvolacím súdom, podľa ktorého povinnosť poisťovne na plnenie z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa nevzťahuje na nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúci z § 13 odsek 2/ Občianskeho zákonníka.

42. Naopak v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo 18/2016 zo dňa 22.06.2016 už najvyšší súd konštatoval, že žalovaný v 2/ rade ako poisťovňa je subjekt, ktorý ako poisťovateľ v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z., za podmienok v ňom uvedených a v rozsahu ním určenom poskytuje poškodenému za poisteného náhradu škody podľa tohto zákona. Takýto istý právny názor zastáva aj Krajský súd v Nitre vo svojom rozhodnutí sp. zn. 9Co 149/2015, v ktorom konštatuje, že žalobcami požadovaná náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 Občianskeho zákonníka spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Súd druhej inštancie považoval z hľadiska právneho posúdenia tejto veci čo do jeho základu za zásadné rozhodnutie Súdneho dvora EÚ (druhej komory) zo dňa 24.10.2013 č. C-22/2012. Súd druhej inštancie bol toho názoru, že s použitím eurokonformného výkladu pojmov "náhrada škody na zdraví" v ustanovení § 4 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia, z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorového vozidla sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody, za ktorú možno priznať náhradu peňažnou formou podľa § 13 Občianskeho zákonníka, ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2/ písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. Takáto náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch preto spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia. V tejto súvislosti poukázal na už skôr uvedené rozhodnutie Súdneho dvora EÚ č. C-22/2012, v ktorom Súdny dvor poukázal na ustálenú judikatúru prijatú vo veci Margues Almeida, C-300/10, podľa ktorej zámerom smerníc nie je harmonizácia režimov zodpovednosti za škodu, ale členské štáty sú stále oprávnené upraviť režim zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Táto ich voľnosť je však zároveň obmedzená tým, že druhá smernica (smernica Rady 84/5/EHS o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel), ktorá dopĺňa prvú smernicu (smernica Rady 72/166/EHS o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti) stanovuje povinné krytie niektorých škôd, medzi ktoré patrí najmä ujma na zdraví v určitých minimálnych sumách. Teda medzi škodami, ktoré musia byť kryté, sa v súlade s článkom 1 ods. 1 druhej smernice nachádza najmä ujma na zdraví. Súdny dvor ďalej spresňuje, že ujma na zdraví predstavuje akúkoľvek ujmu, ktorá bola spôsobená zásahom do osobnej integrity, čo zahŕňa tak fyzickú, ako aj psychickú traumu. V dôsledku toho medzi škody, ktoré sa musia nahradiť

v súlade s prvou, druhou a treťou smernicou, patrí nemajetková ujma, ktorej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v danom spore. Ak teda vnútroštátne právo umožňuje rodinným príslušníkom obete dopravnej nehody požadovať náhradu utrpenej nemajetkovej ujmy, náhrada tejto ujmy musí byť krytá povinným poistením motorového vozidla. Týmto vnútroštátnym právom je Občiansky zákonník, ktorý v ustanovení § 11 a § 13 priznáva nárok na náhradu nemajetkovej ujmy utrpenej v dôsledku úmrtia blízkej osoby. Aj s ohľadom na vyššie uvedené je potom potrebné zdôrazniť, že z hľadiska výkladu smerníc Rady 72/166/EHS, č. 84/5/EHS, č. 90/232/EHS, je potrebné ustáliť len taký právny záver, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenú blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, pretože jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo, a to v ustanovení § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka. Z rozsudku Súdneho dvora Európskej únie č. C-22/2012 je zrejmé, že sa týka dopravnej nehody, ktorá sa stala na území Českej republiky, s použitím rozhodného práva Českej republiky, súd druhej inštancie uvádza, že predmetom krytia povinným poistením zodpovednosti za škodu bolo krytie náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá vyplýva z ustanovení na ochranu osobnosti, pričom tento nárok je v našom právnom poriadku upravený v zásade totožne s českou právnou úpravou (§ 11 a § 13 českého Občianskeho zákonníka), a teda rovnako ako český právny poriadok i slovenský právny poriadok upravuje nárok na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtením pri dopravnej nehode. Je pritom potrebné zdôrazniť, že touto úpravou je úprava občianskoprávnej povahy zakotvená v zákone č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov (Občiansky zákonník). K uvedenému súd druhej inštancie taktiež dáva do pozornosti rozsudok Súdneho dvora Európskej únie C-277/2012 z 24. 10. 2013, v ktorom Súdny dvor obdobne ako v rozsudku C-22/2012 uviedol, že ak vnútroštátne právo umožňuje rodinným príslušníkom obete dopravnej nehody požadovať náhradu utrpenej nemajetkovej ujmy, náhrada tejto ujmy musí byť krytá povinným poistením motorového vozidla, pričom súčasne rozhodol, že ak členský štát priznáva nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, nemôže pre túto osobitnú kategóriu škôd, ktoré sa v zmysle druhej smernice považujú za ujmu na zdraví, stanoviť maximálne sumy poistného krytia, ktoré sú nižšie ako minimálne sumy poistného krytia stanovené druhou smernicou. S poukazom na vyššie uvedené rozhodnutie súd v tomto konaní konštatoval, že nárok žalobcov v 1/ až 4/ rade na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je nárokom, ktorý je krytý povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, keď v zmysle ustanovenia § 4 ods. 2/ písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. je za škodu na zdraví potrebné považovať aj nemajetkovú ujmu.

43. V neposlednom rade je potrebné spomenúť uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 474/2016 zo dňa 17.08.2016, v ktorom ústavný súd takisto konštatoval, že vo svetle eurokonformného výkladu ustanovenia § 4 ods. 2/ zákona o povinnom zmluvnom poistení platí, že náhrady škody z dôvodu nemajetkovej ujmy spadá do rozsahu krytia povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou dopravného prostriedku a preto je poisťiteľ zodpovednosti za škodu pasívne vecne legitimovaným subjektom, ktorému na základe § 15 ods. 1/ veta prvá zák. č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení vznikla povinnosť uhradiť škodu žalobcom.

44. V prejednávanej veci bolo preukázané, že neoprávneným a protiprávnym konaním zamestnanca žalovaného v 1/ rade bolo zasiahnuté aj do osobnostných práv žalobcov. Jednotlivé súčasti osobnosti fyzickej osoby a osobnostných práv, ktorým poskytuje ochranu § 13 Občianskeho zákonníka (život, zdravie, súkromie, rodinný život a pod.) sú hodnoty, ktoré v podstate nemožno vyjadriť v peniazoch, neoceniteľnosť jednotlivých stránok ľudskej osobnosti ešte neznamená, že by peniazmi nebolo možné vyjadriť adekvátnu výšku náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej protiprávnym zásahom do týchto práv. Výšku náhrady nemajetkovej ujmy možno určiť, a to spôsobom, ktorý uvádza zákon - vždy s prihliadnutím na individuálne okolnosti charakterizujúce závažnosť vzniknutej ujmy a na jedinečnú povahu okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo. Osobnosť každej fyzickej osoby je mnohovýrovná a rozmanito vnútorne štruktúrovaná, medzi ňou a jej rodinnými príslušníkmi vznikajú individuálne a neopakovateľné vzťahy. Je ťažké posúdiť aké dôsledky spôsobuje násilné prerušenie väzieb vo vnútri rodiny, ku ktorému dochádza stratou člena rodiny. Je nespochybniteľné, že negatívny zásah do tejto osobnostnej sféry pôsobí zraňujúco individuálne a rozmanito u každej fyzickej osoby inak, lebo každý človek, sama jeho podstata, jeho emócie, vzťahy k iným, sú veľmi individuálne. Ľudia nevnímajú vždy rovnako okolnosti vonkajšieho sveta a aj ich vzťahy s inými vykazujú znaky osobitosti, neopakovateľnosti a jedinečnosti. Vzhľadom na to aj dôsledky zásahov do týchto osobnostných sfér života každého človeka sú vysoko individuálne. Na vyjadrenie rozsahu a intenzity ujmy, ktorú vyvolali zásahy do týchto oblastí súkromného

a rodinného života je nepostačujúce (paušálne) prirovnanie s inými, i keď obdobnými prípadmi (rozsudok NSSR sp. zn. 3 Cdo 18/2016).

45. Pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch súdom neustanovuje zákon žiadne medze. Stanovenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je síce vecou voľnej úvahy súdu, jeho úvaha musí byť ale náležite odôvodnená a vždy musí mať základ v takých konkrétnych skutkových zisteniach súdu, ktoré zohľadňujú individuálne okolnosti prejednávaneho prípadu a so zreteľom na ne sú relevantné pre posúdenie primeranosti náhrady v zmysle § 13 ods. 3/ Občianskeho zákonníka, pričom toto zákonné ustanovenie pre určenie tejto výšky náhrady nemajetkovej ujmy však zakotvuje taxatívne dve kritéria: závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a ďalej veľmi široko chápané okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo. Súd musí pritom však vychádzať vždy z čo najúplnejšieho skutkového stavu a opierať sa o preskúmateľné konkrétne hľadiská. Maximálna čiastka peňažného zadosťučinenia, ktorú môže súd priznať, je ohraničená výškou žalobcami požadovaného peňažného zadosťučinenia, ktorá musí byť zrejmá zo žaloby. Závažnosť ujmy sa posudzuje najmä z hľadiska "odčiniteľnosti" takéhoto zásahu, keď je jednoznačné, že smrťou blízkej osoby dôjde k neodčiniteľnej ujme a deštrukcii rodinných a vôbec interpersonálnych vzťahov, keď takýto zásah je svojou povahou trvalý a neodstrániteľný. Základom úvahy súdu o výške nemajetkovej ujmy je zistenie takých skutočností, ktoré súdu umožnia založiť úvahu na určitom kvantitatívnom posúdení základných súvislostí posudzovaného prípadu. Súd je povinný vychádzať z úplne zisteného skutkového stavu a opierať sa o úplné a preskúmateľné hľadiská, ktorými sú predovšetkým zistená závažnosť majetkovej ujmy a zistené okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo.

46. Na základe vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je vo vzťahu k žalovanému v 1/ rade ako vlastníkovi motorového vozidla vyplývajúci z osobitnej prevádzky motorového vozidla, ako aj voči žalovanému v 2/ rade ako poisťovateľovi zodpovednej osoby je daný, a tento je krytý povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, keď v zmysle ustanovenia § 4 ods. 2/ písm. a) zákona č. 381/2001 Z. z. je za škodu na zdraví potrebné považovať aj nemajetkovú ujmu. K otázke pasívnej vecnej legitímácie žalovaného v 2/ rade ako poisťovne v tomto spore sa súd stotožnil s rozsudkom Krajského súdu v Prešove zo dňa 31.3.2016 sp. zn. 21Co 60/2015. V tomto smere nepovažuje prvoinštančný súd za rozhodujúce rozhodnutie NS SR č. k. 3Cdo 301/2012 zo dňa 31.3.2012, ktoré ešte ani nebolo publikované v Zbierke listín Najvyššieho súdu SR. Všeobecne ešte k otázke pasívnej vecnej legitímácie žalovaného ako poisťovne pri nárokoch žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy súd dodáva, že pre rozhodovaciu činnosť vnútroštátnych súdov nesporne má a najmä pro futuro bude mať vplyv recentné rozhodnutie Súdneho dvora EÚ C-22/12 z 24.10.2013 vo veci U..

47. Čo sa týka posúdenia výšky náhrady nemajetkovej ujmy, súd podrobne k týmto okolnostiam vypočul žalobcov, ktorí sa tejto náhrady nemajetkovej ujmy domáhajú a z ich podrobného výsluchu zistil, že stratu S. E., syna žalobcov v 1/ a 2/ rade, pociťujú tieto osoby najviac, pretože sa jednalo o ich prvorodeného a jediného syna. Syn mal s rodičmi veľmi pozitívny vzťah, veľa rodičom pomáhal tak okolo domu, ako aj s prácami v záhrade, rodičov pravidelne navštevoval a stretával sa s nimi, takže možno usudzovať, že s rodičmi mal veľmi intenzívne sociálne väzby. Obaja rodičia boli citovo naviazaní na svojho syna, jeho tragickú smrť znášali veľmi zle a napriek tomu, že syn s nimi už nežil v spoločnej domácnosti, stále ho trochu považovali za člena svojej domácnosti. Žalobca v 2/ rade ako matka S. E. ažko prežíva smrť svojho dieťaťa, ktorá nedokázala vo veci riadne vypovedať, nakoľko bola v takom zlom citovom rozporení a natoľko bola rozrušená, že po svojej výpovedi musela opustiť pojednávaciu sieň, pretože sa necítila dobre, tak aj z tohto jej stavu jednoznačne vyplýva aj po piatich rokoch od doby, kedy zomrel, matka psychicky veľmi trpí. Rok po smrti syna, presne v ten istý deň, ako sa stala nehoda, dostala infarkt, čo bolo podľa názoru súdu v priamej súvislosti s jej psychickým rozporením, nakoľko aj z výpovedí svedkov vyplynulo, že matka po nehode nedokázala sa s udalosťou vysporiadať, uzatvárala sa do seba, čo malo za následok zhoršenie jej zdravotného stavu, aj keď pred nehodou netrpela ochorením, ktoré by zapríčinilo infarkt. Následne po infarkte začala navštevovať psychiatra, jej stav sa pomaly zlepšuje, ale psychická trauma v nej pretrváva dodnes. Možno konštatovať, že zdravotné problémy žalobcu v 2/ rade sú v priamej súvislosti s úmrtím syna, keďže žalobca v 2/ rade predtým nebol liečený na vysoký tlak ani na ochorenie srdca, ktoré u neho nebolo predtým diagnostikované. Z tohto dôvodu mal súd za to, že žalobcom v 1/ a 2/ rade dôvodne prislúcha náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 15000,00 eur, ktorú si v konaní uplatnili.

48. U žalobcu v 3/ rade súd pri určení výšky nemajetkovej ujmy vychádzal z toho zistenia, že žalobca v 3/ rade, ako sestra nebohého S. E., iných súrodencov nemá, mal len tohto jedného brata. S bratom mali harmonický vzťah veľmi dobre spolu vychádzali, neboli medzi nimi žiadne konflikty. Báť sa o svojich rodičov, hlavne o svoju matku, ktorá mala zdravotné problémy, snažil sa byť rodičom oporou, báť sa o to, ako rodičia túto nešťastnú udalosť zvládnu. S bratom trávil víkendy, často sa stretávali aj s jeho družkou a s jej deťmi. Brat bol človekom, ktorý miloval život, svoju prácu, hudbu, šport, hral futbal a vytvoril si rodinu spolu s družkou, zázemie mal doma u svojich rodičov ako aj u neho. Boli súdržná rodina, stretávali sa s bratom, chodili spolu na výlety. Po smrti brata sa s jeho družkou stretávajú a udržiavajú ďalej kontakt. S poukazom na tieto skutočnosti súd žalobcovi v 3/ rade priznal náhradu nemajetkovej ujmy v uplatnenej výške 10000,00 eur.

49. Družke zomrelého S. E., a to žalobcovi v 4/ rade, súd priznal uplatnenú nemajetkovú ujmu taktiež vo výške 10000,00 eur, nakoľko súd považoval túto sumu za primeranú za ujmu, ktorú družka musela znášať po smrti svojho druha. Výsluchom družky bolo preukázané, že s S. E. žili po dobu 4 rokov v spoločnej domácnosti, nebohý S. E. bol živiteľom rodiny, keďže platil podnájom, v ktorom spolu žili aj s deťmi. Do života žalobcu v 4/ rade zasiahla táto dopravná nehoda obzvlášť závažným spôsobom, nakoľko rodina prišla o svojho živiteľa, pretože aj keď S. E. nebol biologickým otcom jeho detí, staral sa spolu s ním o deti ako aj o domácnosť. V deň, keď sa stala dopravná nehoda, tak S. E. prerábal a zatepľoval dom, v ktorom spolu žili, z čoho možno usudzovať, že si spolu s S. E. založili spoločný život, ktorý chceli ďalej budovať. Žalobca v 4/ rade potvrdil aj to, že S. E. hrával futbal, ale len cez víkendy a potom si s kamarátmi zašli do krčmy na pivo. Vo väčšej miere alkohol nekonzumoval. S S. E. navštevovali často jeho rodičov, zdržiavali sa u nich niekedy aj na týždeň, keď mali dovolenku, mali s nimi veľmi dobrý vzťah.

50. V konaní nebolo preukázané, že by S. E. bol vo zvýšenej miere konzumoval alkohol, tak ako to tvrdil žalovaný v 1/ rade. Skutočnosť, že mu namerali v krvi hladinu alkoholu 1,57 promile v čase dopravnej nehody, nemá dopad na to, aké vzťahy mal nebohý S. E. so svojou rodinou, nemá dopad ani na výšku uplatnenej nemajetkovej ujmy. Takisto podľa názoru súdu nemožno vyvinieť vodiča motorového vozidla zo spáchania trestného činu, keď bolo nesporne preukázané v trestnom konaní, že vodič porušil pravidlá cestnej premávky, prešiel do protismeru a v obci viedol motorové vozidlo rýchlosťou, ktorá bola v rozpore so zákonom o cestnej premávke a prekročil povolenú rýchlosť. Nemá dopad na výšku nemajetkovej ujmy ani skutočnosť, že S. E. prechádzal nie kolmo cez cestu, ale šikmo, keď ho vodič zrazil. Súd sa stotožnil s výrokmi žalobcov v tom smere, že ľudský život sa nedá oceniť peniazmi a nenavráti nikomu smrť rodinného príslušníka. Ide o veľmi blízke citové vzťahy, keď priami rodinní príslušníci, ako je to v prípade žalobcov, prežili s nebohým kus života, radosti, starosti, všetko, čo k životu patrí, a preto náhradu nemajetkovej ujmy treba pociťovať ako ujmu osobnostnú vo vzťahu k rodinným príslušníkom a finančné zadosťučinenie ako satisfakciu resp. čiastočné odškodné za smrť rodinného príslušníka. Súd zohľadnil predovšetkým najintenzívnejšie interpersonálne väzby nebohého so žalobcami, na ktoré už vyššie poukázal, ako aj skutočnosť, aký život viedli spoločne pred smrťou nebohého a aký vedú po jeho smrti. Podstatnou otázkou v tomto a obdobných konaniach je otázka odčiniteľnosti ujmy, ktorá bola spôsobená blízkym osobám. V tomto prípade, keďže došlo k usmrteniu syna, brata a druha žalobcov, jedná sa o takú ujmu, ktorú nie je možné odčiniť upustením od neoprávnených zásahov do práva na ochranu osobnosti a odstránenie následkov tohto činu nie je možné iným spôsobom ako finančným zadosťučinením. Podľa názoru súdu k závažnejšej ujme ako k usmrteniu už dôjsť nemôže, určené náhrady nemajetkovej ujmy každému zo žalobcov, ako o nich súd rozhodol a určil vo výroku tohto rozsudku, sú dôvodné, spravodlivé, v súlade so zákonom a najmä nie sú neprimerane vysoké, preto súd žalobe v plnom rozsahu vyhovel a priznal žalobcom uplatnený nárok na nemajetkovú ujmu v plnom rozsahu. Súd pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy prihliadol, ako už uviedol, na závažnosť zásahu do osobnostných práv žalobcov ako aj na obdobné rozhodnutia súdov, a to najmä rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 20Co/183/2014, kde krajský súd priznal za zásah do práv rodičov za smrť syna sumu 15000,00 eur a za zásah do práv brata sumu 5000,00 eur, ako aj rozhodnutia Krajského súdu v Nitre sp. zn. 5Co/182/2013, kde krajský súd priznal za zásah do práv manžela za smrť manželky sumu 10000,00 eur a za zásah do práv detí za smrť matky sumu 2x po 10000,00 eur.

51. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1/ CSP tak, že každému zo žalobcov priznal ich náhradu osobitne v rozsahu 100% podľa ich úspešnosti v konaní.

52. Súd zaviazal žalovaných v 1/ a 2/ rade na zaplatenie súdneho poplatku za žalobu z dôvodu, že žalobcovia boli v zmysle § 4 ods. 2/ písm. j) zák. č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení jeho neskorších noviel od poplatku oslobodení. Sadzba poplatku bola vyčíslená v zmysle položky 7b) citovaného zákona, pričom u žalobcov v 1/ a 2/ rade bol súdny poplatok zo žaloby v sume po 516,00 eur (66,00 eur + 3% zo sumy 15000,00 eur) a u žalobcov v 3/ a 4/ rade bol súdny poplatok zo žaloby v sume po 366,00 eur (66,00 eur + 3% zo sumy 10000,00 eur). Keďže žalobcovia boli od súdneho poplatku oslobodení a v konaní mali plný úspech, bola žalovaným uložená povinnosť zaplatiť súdny poplatok za žalobu za každý jeden z nárokov, podľa § 2 ods. 2/ citovaného zákona k položke 7 písmeno b) Sadzobníka súdnych poplatkov citovaného zákona, do 3 dní po právoplatnosti rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Nitre.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh) /§ 363 CSP/.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a/ neboli splnené procesné podmienky,
- b/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d/ konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e/ súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f/ súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g/ zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené,
- h/ rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania /§ 365 ods. 3 CSP/.